

## הרב ארי סט סופר לפני י"ד

בנימין היקר,

שכן קרוב בבית הכנסת, חברותא, איש אוהב תורה ותפילה.

בקשת שלא להספיד אותך ושלא נרבה במילים כדי שלא להטריח את ציבור המלווים. אני רוצה לדבר אליך, לא כדי להאדיר את דמותך, אלא כדי שאנחנו הנאספים כאן נוכל ללמוד ולקחת לעצמנו מעט מוסר, בתקווה שנהיה טובים יותר. כך אמר שלמה בקהלת: "טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משפתה באשור הוא סוף כל האדם ונהי יתן אל לבו". כדי שאנחנו, החיים ניתן על ליבנו. אתחיל מהסוף – פגישתנו האחרונה התרחשה ביום שישי, ערב שבת קודש פרשת משפטים, לפני קצת יותר משבוע. מיד כשנכנסתי לחדר בקשת שאפתח את המגירה ואוציא משם את הסידור שלך. זה שלווה אותך בשנים האחרונות, עם אותיות מאירות עיניים. בסוף הסידור – ספר תהילים. פתח במקום המסומן, אמרת. 'קודם כל נאמר יחד פרק תהילים'. קראנו יחד את פרק קל"ט. אח"כ אמרת לי שאתה מוצא בפרק הזה, שנאמר ע"י דוד המלך, את עצמך ממש. אמנם עם קטעי הנקמה מהאויבים לא הזדהית, לא חשת שהיו לך אויבים בחיך. אבל בעמידתו של דוד מול הקב"ה בשפלות, בענווה, ללא כל תלונה או טרזניה למרות כל הקשיים והאתגרים שהחיים זימנו לו במהלך הדרך – מצאת בדוד שותף נאמן.

כמה דברים משמעותיים, ואפילו נשגבים, ראיתי בך:

**הראשון** – אמונה בעצמך. לא ויתרת לעצמך לכל אורך הדרך. הקב"ה זימן לך אין ספור הזדמנויות להתייבש ולהרים ידיים, אבל אתה לא נשברת. האמנת ביכולות שניתנו לך, בהתחלה עם יד מוגבלת, ולאחר מכן, לפני כ-12 שנים, כשהרופאים המליצו על קטיעת שתי רגליך כדי להציל את חיך. המשכת לעבוד בכלבו, כששרשותך עומדת יד אחת לשרת את הציבור. פשוט מדהים. מה נאמר ומה נדבר! כל עוד עמדה לך האפשרות לפעול ולעשות – לא התלבטת – פשוט עשית. מה אני נדרש לעשות? מה שאני מסוגל. לכן ברור שאם אני מסוגל, זה מה שאני נדרש לעשות.

**השני** – אמונה בהקב"ה. הבוקר שבתי למזמור קל"ט בתהילים: **אודך על פי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך ונפשי ידעת מאד** (פסוק יד). מאורעות נוראיים חווית בחיך. ולמרות הכל ידעת להודות על ה"יש". **אודך על פי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך**. מעשיו של הבורא נפלאים מאיתנו. לפעמים הם בלי ניתנים להבנה בשכל אנוש. ויחד עם זאת הודית להקב"ה על הטוב שנתן לך. על אשתך באה, שניצבה לימינך לאורך כל הדרך, על ילדיך המסורים, ניצה, אילן, אמנון, ניב ואיל, שלא חסכו עמל וטורח כדי לעשות בעבורך את הטוב ביותר שיוכלו לעשות. ואתה הכרת בכך ואף אמרת להם עד כמה אתה בר-מזל במשפחה לה זכית. על צלילות השכל ובהירות המחשבה שאיפשרו לך להמשיך לעסוק בדברי תורה, שאותה מאוד אהבת. לאחר קטיעת הרגלים התחדדה ההבנה עד כמה הלב שלך, הלב החולה, הוא לב גדול, ועד כמה הראש יכול וצריך לפעול בקריאה ובלמוד.

**שלישי** – אהבת תורה. אהבתך ללימוד לא ידעה גבולות. הצטערת על כל שיעור שהתבטל (ולפעמים גם הערת לי על כך). שמחת הלימוד היתה ניכרת על פניך, במיוחד שעלו על שולחן הלימוד סברותיהם של רבי עקיבא איגר והגאון מוילנא. ניתן היה לראות איך ליבך מתמלא ואתה מתמוגג מהנאה. גם לאחר מספר שנים הזכרת לי סברא שנאמרה בשיעור הגמרא השבועי.

בתכונות נוספות רבות ניחנת, אבל ציוית אותנו לקצר. בטוח אני שרבי יהודה הנשיא, עורך המשנה, יוצא לקראתך. הרי סיימת סבב אחרי סבב של לימוד משנה יומית. יישמת בחיך את הכלל 'פרוטה לפרוטה מצטרפת לחשבון גדול'. כלל שיישומו מחייב עמל ומחוייבות יום יומית.

אסיים בפסוקי הסיום של מזמור קל"ט:

חֲקַרְנִי אֶל-וְדַע לְבָבִי בְחַנְנִי וְדַע שְׂרָעַפִּי :  
וְרֵאָה אִם דָּרְךָ עֹצֵב בִּי וְנִחְנִי בְּדָרְךָ עוֹלָם :  
תְּהֵא נִשְׁמַתְךָ צְרוּרָה בְּצְרוּרֵי הַחַיִּים .

## הַבַּת נִי'צָה סוֹפְדַת לְאֵבִיהַ בְּנִימִין לֵל ז"ל

אבא שלנו היה לוחם!  
לא חסון ואתלטי, אלא לוחם בנפש.  
בעיות בריאות רבות אתגרו את גופו במשך שנים ארוכות. הכריעו את אט אט את הגוף אבל לא יכלו לראש החכם והצלול שלו.  
לפני כ 11 שנים, כשחלה מאד ואיבד את רגליו, הכתיב לנו צוואה ותיאר לפרטים איך תיערך הלווייה שלו. הוא ביקש שננגן את "אלוהי, נשמה" בהתחלה בביצוע של דודו פישר ובימים האחרונים שינה וביקש את הביצוע של שולי נתן. הוא גם ביקש שלא נישא הספדים, כדי לא להטריח את הציבור שעומד בגורן ברחבת בית הכנסת. ובדרכו אמר שמי שבאמת רוצה לומר עליו מילים טובות, עדיף שיעשה את זה עוד בחייו ולא יחכה שיעזוב את העולם...  
אבא תמיד היה מפוכח והביט למציאות ישר בעיניו. אחת ההחלטות הראשונות שקיבל בתקופה ההיא הייתה לא לכעוס. "אני לא יודע מתי אעזוב את העולם, ואני לא רוצה לצאת ממנו בכעס", אמר. וניקה את השולחן מכעסים וטינות, היה איש של שלום ואהבת חינוס.  
אני מצטערת, אבא, לא תמיד עשיתי מה שביקשת וגם הפעם אני חורגת מהבקשה. לא אספיד אלא אומר דברי פרידה... אנסה לעשות את זה קצר, לפי בקשתך.  
הרבה שיעורים לחיים זכינו לקבל ממך השנים האחרונות, השעות הרבות יחד היו מתנה טובה וזכות גדולה. וכמו ספוג שתינו ממך את הידע העצום שלך בתנ"ך, יהדות, היסטוריה, פילוסופיה ועוד. ידע שלא נופל מזה של שום פרופסור באוניברסיטה, למרות שאפילו תעודת בגרות לא הייתה לך.  
היית איש עבודה, אהבת את העבודה במשך שנים ארוכות בלול. בקו לקו, בסייפן, בשטיפת הכלים במטבח ובשנים האחרונות בכל בו. שהפך לך בית. העבודה בכל בו והמפגש עם האנשים והחברים נתנו לך את הכוח לקום כל בוקר ולהמשיך על אף כל הקשיים.  
זכית יחד עם אמא להקים משפחה מפוארת ואוהבת. היית גאה בכלנו, ומלא אושר מכל הנכדים והנכדות, החתן והכלות. אהבת המשפחה מילאה אותך. העיניים שלך קרנו והלב שלך נפתח בכל מפגש או אפילו אזכור קטן של אחד מאיתנו. דרך הקשר העמוק שלך עם משה וזהבה לימדת אותנו מהי אהבת אחים, וכמה המשפחה היא דבק.  
השבעה באוקטובר הארור טלטל את חייך ואת חיי כולנו. אחריו כבר כלום לא נראה אותו דבר. הרצח של אביב ורטהיים ז"ל, חברך לעבודה מכפר עזה, היה קשה לך מאד, ותחושת הפליטות והיציאה מהבית בסעד החזירה אותך לשנות ילדותך הראשונות. אתמול, כשהאחות שאלה אותך אם גם בבית אתה עם משקפיי חמצן, נעצבת מאד. לא ידעת מה לענות לה. אמרת לה שאין לך בית, שהשאלה קשה לך.  
האובדן של זהבה אחותך האהובה לפני שלושה חודשים היה אבן נוספת שהכבידה על הלב השביר שלך והעציבה אותך עד מאד.  
השנים האחרונות זיכו אותנו בשעות איכות של שיחות נפש והפכת למגדלור שלאורו נמשיך ללכת. אנו מבקשים להודות:

לאמא שלנו האהובה. ליווית וטיפלת באבא במסירות ואהבה. אבא עזב את העולם כשאתם שלובי ידיים כמו ביום בו הכרתם.

לסנגייה שליווה אותך במסירות ואהבה במשך 11 שנים והייתם מחוברים לחיים. סנגייה דחה במשך חודשים רבים את הנסיעה שלו הביתה כי לא רצה לעזוב אותך, ניסית לחכות לו והתגעגעת אליו מאד. סנגייה יהיה לנצח חלק מהמשפחה שלנו.

לנוגה ולכל צוות הכלבו שנתתם לאבא בית חם וסיבה עיקרית לקום כל בוקר. אבא אהב אתכם מאד.

לדורית, לד"ר שי ולכל צוות המרפאה שעטפתם את אבא במסירות, דאגה ומקצועיות והייתן זמינות בכל שעה.

לכל חברי קהילת סעד שהענקתם לאבא את הזכות לחיות בקהילה חמה במקום שאותו כל כך אהב. תודה לך אבא, תמיד כששאלנו אותך מה אתה רוצה, היית אומר "אני רוצה הביתה". עכשיו אתה בבית. אתה יכול לנוח.

---

---